

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Petry Weissové a Mgr. Tomáše Kocourka v právní věci žalobce: **M. C.**, zast. Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímálovou, advokátkou, se sídlem Myslíkova 2020/4, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 4. 2020, sp. zn. SZ/MPSV-2020/44531-911, č. j. MPSV-2020/72975-911, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 2. 2022, č. j. 19 Ad 4/2020-33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce advokátce Mgr. Dagmar Rezkové Dřímálové **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši 1.573 Kč. Tato částka bude zástupkyni žalobce vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Úřad práce České republiky - Krajská pobočka pro hlavní město Prahu, Kontaktní pracoviště Praha 9, rozhodnutím ze dne 24. 1. 2020, sp. zn. 115379-19-AB, č. j. 141462/20/AB, podle § 24, § 25, § 26, § 27 a § 52 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“), a podle § 3 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, snížil žalobci dávku státní sociální podpory příspěvek na bydlení z částky 6.302 Kč měsíčně na částku 1.881 Kč měsíčně na dobu od 1. 10. 2019 do 30. 6. 2020 s tím, že pro každé kalendářní čtvrtletí je nutno doložit příjmy společně posuzovaných osob a náklady na bydlení. Žalovaný rozhodnutím ze dne 8. 4. 2020, sp. zn. SZ/MPSV-2020/44531-911, č. j. MPSV-2020/72975-911, podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, odvolání žalobce zamítl a prvoinstanční rozhodnutí potvrdil.

[2] Městský soud v Praze (dále též „městský soud“) rozsudkem ze dne 18. 2. 2022, č. j. 19 Ad 4/2020-33, žalobu proti tomuto rozhodnutí žalovaného o odvolání jako nedůvodnou zamítl.

[3] V odůvodnění rozsudku městský soud nejprve shrnul podstatné skutečnosti vyplývající ze správního spisu. Uvedl, že společně posuzovanými osobami je žalobce, jeho životní minimum činí 3.410 Kč a dosáhl příjmu ve výši 5.518 Kč. Podle rozpisu úhrad vyhotoveného společností Centra a.s. žalobce zaplatil na srpen a září 2019 celkem 4.849 Kč a za měsíc červenec 2019 neměl započitatelné náklady na bydlení, neboť nesplňoval podmínky pro nárok na příspěvek na bydlení, a proto mu byly započteny náklady na bydlení ve výši 80 % normativních nákladů na bydlení, tj. 6.586,40 Kč ($8.233 \times 0,8$). Celkové náklady na bydlení za rozhodné období 3. čtvrtletí 2019 byly žalobci započteny ve výši 11.435,40 Kč, průměrné náklady na bydlení za jeden měsíc činí 3.811,80 Kč, tedy $(4\,849 + 6\,586,40) : 3$. Vzhledem k tomu, že náklady na bydlení (3.811,80 Kč) jsou nižší než normativní náklady na bydlení (8.233 Kč), náleží žalobci příspěvek na bydlení ve výši rozdílu mezi náklady na bydlení a rozhodným příjmem vynásobeným koeficientem 0,35, tj. $3.811,80 - (5.518 \times 0,35) = 1.881$ Kč.

[4] Námitky žalobce podle městského soudu spočívají v tom, že při výpočtu příspěvku na bydlení nebyly zohledněny jeho výdaje související se stěhováním, uskladněním nábytku a platbami za ubytovnu. Žalobce však ve správním řízení ani v žalobě netvrdil, že by byly splněné podmínky stanovené v ustanoveních § 24 odst. 1 a 5 zákona o státní sociální podpoře, tedy že by jím obývaný pokoj na ubytovně splňoval definici bytu a zároveň že by zde byl hlášen k trvalému pobytu. Příspěvek na bydlení je přitom dávkou, jejímž účelem je poskytnout rodinám (jednotlivci) finanční pomoc na úhradu nákladů na bydlení. Nárok na dávku však je vymezen podmínkami vlastnictví nebo nájemním vztahem k bytu, v němž je žadatel hlášen k trvalému pobytu, a rozhodným příjmem v rodině. Žalobce v měsíci červenec 2019 nesplnil podmínku ani trvalého pobytu, ani existenci nájemního vztahu k bytu, a proto žalovaný postupoval správně, když za tento měsíc vypočetl žalobci náklady na bydlení ve smyslu § 25 odst. 3 písm. c) zákona o státní sociální podpoře, ve znění účinném do 30. 6. 2020.

[5] Dále městský soud uvedl, že náklady na stěhování a uskladnění nábytku nejsou pro výpočet výše příspěvku na bydlení rozhodné, neboť ustanovení § 25 zákona o státní sociální podpoře jasně a taxativně stanoví, co se rozumí náklady na bydlení, když kromě nájemného to mohou být náklady za plyn, elektřinu a náklady za plnění poskytované s užíváním bytu, kterými se rozumí náklady za dodávku tepla a centralizované poskytování teplé vody, dodávku vody z vodovodů a vodáren a odvádění odpadních vod, provoz výtahu, osvětlení společných prostor v domě, úklid společných prostor v domě, odvoz odpadních vod a čištění jímek, vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou a odvoz komunálního odpadu, případně náklady za pevná paliva. Je tak zřejmé, že žalobcem tvrzené náklady nemohly být v příspěvku na bydlení zohledněny.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Proti tomuto rozsudku městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost.

pokračování

[7] Stěžovatel v kasační stížnosti namítl, že správní orgány ve svých rozhodnutích zcela pominuly náklady na bydlení, které ve 3. čtvrtletí 2019 vynaložil v souvislosti se stěhováním do současného bytu, s uskladněním nábytku ve skladu na Veleslavíně a s nájemným za ubytovnu v Jinonicích. V tomto rozhodném období proto měly být zohledněny jeho veškeré náklady na bydlení v částce 53.553 Kč, tj. měsíčně ve výši 17.851 Kč, a nikoliv jen v částce 11.435,40 Kč, tj. měsíčně ve výši 3.811,80 Kč, jak uvedly správní orgány. Pokud totiž znění § 25 zákona o státní sociální podpoře taxativně vyjmenovává, co se rozumí náklady na bydlení, a správní orgány mu z tohoto důvodu neuznaly náklady související se stěhováním a uskladněním nábytku ve skladu ve Veleslavíně, měly při odkazu na toto zákonné ustanovení uznat ostatní výdaje, zejména pak platby za ubytovnu v Jinonicích, neboť v ní jím obývaný pokoj splňoval definici bytu ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovateli není možné skutečné náklady vynaložené za ubytování na ubytovně započítat, neboť podle § 24 zákona o státní sociální podpoře nelze za byt považovat pronajatý pokoj v ubytovacím zařízení podle předložené smlouvy o ubytování, která nezakládá nájemní vztah. Obývaný pokoj pak nesplňoval ani definici bytu ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře, neboť svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením neodpovídal požadavkům na trvalé bydlení, nebyl k tomuto účelu užívání určen podle stavebního zákona ani nebyl zkolaudován jako byt. Zároveň stěžovatel nesplňoval podmínku trvalého pobytu v tomto ubytovacím zařízení. Do nákladů na bydlení nelze započítat ani náklady na uložení nábytku a stěhování, neboť nejsou uvedeny v § 25 zákona o státní sociální podpoře, který stanoví, jaké náklady na bydlení lze započítat pro účely přiznání nároku a stanovení výše příspěvku na bydlení. Tato dávka byla proto stěžovateli stanovena ve správné částce.

III. Posouzení kasační stížnosti

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátkou [(§ 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)].

[10] Následně se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, jinak by ji odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s. a čl. II zákona č. 77/2021 Sb.). Vymezením neurčitého právního pojmu „podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele“ se již Nejvyšší správní soud zabýval při výkladu § 104a s. ř. s., ve znění účinném do 31. 3. 2021 (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Novelou soudního řádu správního provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. byl s účinností od 1. 4. 2021 rozšířen okruh případů, při jejichž přezkumu Nejvyšší správní soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti. Nově se nejedná jen o věci azylu, resp. o věci mezinárodní ochrany, nýbrž o všechny věci, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce. Tato změna nezakládá žádný rozumný důvod měnit kritéria přijatelnosti kasační stížnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-27).

[11] Při rozhodování o nepřijatelnosti kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud i nadále vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, bod 52), jež pramení ze závěrů usnesení č. j. 1 Azs 13/2006-39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[12] V posuzované věci však Nejvyšší správní soud podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal. Stěžovatel v kasační stížnosti ani neuvádí, že by napadený rozsudek městského soudu byl založen na posouzení právní otázky dosud judikaturou kasačního soudu neřešené či řešené nejednotně, popřípadě že by tato právní otázka měla být posouzena odchylně od dosavadní judikatury.

[13] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že správní orgány ve svých rozhodnutích nezohlednily náklady, které vynaložil v souvislosti se stěhováním do současného bytu a s uskladněním nábytku. Nicméně podle § 25 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře, ve znění účinném ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, tvoří náklady na bydlení u bytů užívaných na základě nájemní smlouvy nájemné, u družstevních bytů a bytů vlastníků srovnatelné náklady a u všech těchto bytů náklady za plyn, elektřinu a náklady za plnění poskytované s užíváním bytu, kterými se rozumí náklady za dodávku tepla (dálkové vytápění) a centralizované poskytování teplé vody, dodávku vody z vodovodů a vodáren a odvádění odpadních vod, provoz výtahu, osvětlení společných prostor v domě, úklid společných prostor v domě, odvoz odpadních vod a čištění jímek, vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou a odvoz komunálního odpadu, případně náklady za pevná paliva. Výčet nákladů na bydlení obsažený v tomto ustanovení je přitom taxativní, naprosto jednoznačně formulovaný a nevyžaduje žádnou interpretaci za použití obvyklých výkladových metod, takže je nepochybné, že pro účely přiznání a stanovení výše příspěvku na bydlení neumožňoval započíst do nákladů na bydlení rovněž výdaje stěžovatele na stěhování a uskladnění nábytku.

[14] Dále stěžovatel namítá, že do nákladů na bydlení měly být započítány i platby za ubytovnu. Podle § 24 odst. 1 a 5 zákona o státní sociální podpoře, ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí žalovaného, *nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu, jestliže a) jeho náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, a b) součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, není vyšší než částka normativních nákladů na*

pokračování

bydlení, přičemž bytem se pro účely tohoto zákona rozumí soubor místností nebo samostatná obytná místnost, které svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na trvalé bydlení a jsou k tomuto účelu užívání určeny podle stavebního zákona nebo jsou zkolaudovány jako byt. V dané věci však stěžovateli na základě smlouvy o ubytování nevznikl nájemní vztah a jím obývaný pokoj na ubytovně nesplňoval svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením požadavky na trvalé bydlení, k tomuto účelu užívání nebyl určen podle stavebního zákona, nebyl zkolaudován jako byt ani na jeho adrese stěžovatel nebyl přihlášen k trvalému pobytu.

[15] V této souvislosti lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2011, č. j. 4 Ads 132/2010-96, podle něhož osoba, která není vlastnící či nájemkyní bytu, ani nájemkyní obytné místnosti v zařízeních určených k trvalému bydlení podle zvláštního právního předpisu, nesplňuje jednu z podmínek pro přiznání příspěvku na bydlení podle § 24 zákona o státní sociální podpoře. V rozsudku ze dne 27. 8. 2015, č. j. 2 Ads 168/2015-32, dále Nejvyšší správní soud uvedl, že příspěvek na bydlení není určen pro každou formu bydlení, ale pro takovou, u které lze předpokládat, že má trvalejší povahu a že se v daném bytě žadatel skutečně zdržuje. Provázání s institutem trvalého pobytu, který jinak slouží evidenčním účelům, přitom omezuje možnost zneužití systému sociálních dávek a nevede k absurdním a zřejmě iracionálním situacím, takže není důvodu pochybovat o ústavnosti takovéto právní úpravy. Je tedy zřejmé, že při stanovení výše příspěvku na bydlení nebylo možné zohlednit ani náklady, které stěžovatel vynaložil za užívání pokoje na ubytovně.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] S ohledem na shora uvedené skutečnosti lze konstatovat, že městský soud věc posoudil zcela v souladu s jednoznačným zněním příslušných právních norem, s ustálenou judikaturou správních soudů a nedopustil se ani jiného hrubého pochybení, které by vyžadovalo zásah Nejvyššího správního soudu. Ten proto podle § 104a odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v tomto řízení úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu jeho nákladů. Procesně úspěšnému žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Proto Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

[18] Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 19. 8. 2020, č. j. 19 Ad 4/2020-11, byla stěžovateli ustanovena zástupkyní advokátka Mgr. Dagmar Rezková Dřimalová, přičemž toto zastoupení trvá i v řízení o kasační stížnosti, v němž zástupkyni náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které platí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměna za zastupování advokátkou za řízení o kasační stížnosti byla určena podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb.,

o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a to za jeden úkon právní služby poskytnutý stěžovateli v řízení o kasační stížnosti (sepsání kasační stížnosti) ve výši 1.000 Kč. Náhrada hotových výdajů (režijní paušál) činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu 300 Kč za tento jeden úkon právní služby. Zástupkyně stěžovatele je plátcyní daně z přidané hodnoty, a proto součástí nákladů tvoří rovněž tato daň ve výši 273 Kč, tj. 21 % z částky 1.300 Kč (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 1.573 Kč, kterou ustanovená zástupkyně také sama vyčíslila, jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. února 2023

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu